

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 95/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť občianskeho združenia s potvrdenou činnosťou Podporné pohrebné združenie na Slovensku – Ústredie Betliar, Zlatá 134, Betliar, zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Vnenčákovou, advokátska kancelária, Čučmianska dlhá 7, Rožňava, vo veci namietaného porušenia základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručeného v čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Rožňava č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť občianskeho združenia s potvrdenou činnosťou Podporné pohrebné združenie na Slovensku – Ústredie Betliar o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2017 doručená sťažnosť Podporného pohrebného združenia na Slovensku – Ústredie Betliar, Zlatá 134, Betliar [správne označenie: občianske združenie s potvrdenou činnosťou Podporné pohrebné združenie na Slovensku – Ústredie Betliar, Zlatá 134, Betliar; (ďalej len

„sťažovateľ“)], ktorou namietal porušenie základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručeného v čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Okresnej prokuratúry Rožňava (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 6. marca 2017 Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Rožňava (ďalej len „polícia“) trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ktoré poverený príslušník polície uznesením pod ČVS: ORP-131/RV-RV-2017 z 5. apríla 2017 podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol.

3. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu polície sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla. Práve uvedené rozhodnutie okresnej prokuratúry sťažovateľ napadol sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

4. Sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade *„došlo k naplneniu skutkovej podstaty a to subjektívnej stránky teda úmyslu, ktorý sa pri trestnom čine zásahu do práv domu, bytu a nebytového priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona vyžaduje. Orgány činné v trestnom konaní postupovali nezákonne pokiaľ v predmetnej veci odmietli trestné oznámenie a nezačali trestné stíhanie ako aj kroky smerujúce k objasneniu skutku.“*

5. Podľa slov sťažovateľa *„sa okresný prokurátor nevysporiadal so všetkými skutočnosťami daného prípadu a zo samotného kontextu je možné vyvodiť to, že sa prokurátor vysporiadal s otázkou legitimacy samozvaných štatutárov, akoby boli platne zvolení a kompetentní konať v mene združenia a teda konal a odôvodňoval rozhodnutie tendenčne a zaujato v rozpore s objektívnymi skutočnosťami.“*

... takéto rozhodnutie okresného prokurátora je neodôvodnené a v rozpore so zákonom“ zaoberá sa *„iba tvrdeniami v prospech páchatel'ov a osôb zoskupených okolo*

nich, pretože nijako relevantne nevyvrátil tú skutočnosť, že konanie páchatel'ov nebolo protiprávne. Dôvody uvádzané v napadnutých rozhodnutiach sú v rozpore s objektívnymi skutočnosťami.“

6. Sťažovateľ dodáva, že mu „*bola odobratá možnosť hájiť svoje porušené práva, k porušeniu ktorých došlo rozhodnutím okresného prokurátora a aj jemu predchádzajúcemu rozhodnutiu pred všeobecným súdom“*.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Okresnej prokuratúry Rožňava č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 zo dňa 11. 05. 2017 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na nedotknuteľnosť osoby a na súkromie podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy SR uznesením Okresnej prokuratúry Rožňava č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 zo dňa 11. 05. 2017 porušené bolo.

3. Uznesenie Okresnej prokuratúry Rožňava č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 zo dňa 11. 05. 2017 sa zrušuje a vec sa Okresnej prokuratúre Rožňava vracia na ďalšie konanie.

4. Okresná prokuratúra Rožňava je povinná do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľke vo výške 10.000,-€ (slovom desaťtisíc eur) na účet sťažovateľa.

5. Okresná prokuratúra Rožňava je povinná uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne.“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

10. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

14. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručeného v čl. 16 ods. 1 ústavy a základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017, ku ktorému malo dôjsť nezákonnosťou a neodôvodnenosťou označeného rozhodnutia, ako aj nevysporiadaním sa so všetkými skutočnosťami daného prípadu.

15. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím okresnej prokuratúry ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou poukazuje na to, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu je aj jemu zodpovedajúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní (v danom prípade orgánu prokuratúry) zákonom ustanoveným spôsobom sa zaoberať podaním, v ktorom dotknutá osoba oznamuje skutočnosti podľa nej nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a o vybavení takého oznámenia dotknutú osobu riadne vyrozumieť. Súčasťou tohto práva však nie je právo, aby orgány činné v trestnom konaní podaniu oznamovateľa vyhovel v tom zmysle, že rozhodnú podľa jeho predstáv (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09). Ústavný súd opakovane judikoval, že právo osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06). Ústavný súd zároveň pripomína, že ani zo žiadneho z ustanovení Trestného poriadku, ani zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov nemožno

vyvodiť subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania proti konkrétnej osobe.

18. V tejto súvislosti ústavný súd tiež poznamenáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov mnohých členských krajín Európskej únie možno vyvodiť, že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Pre účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osoby, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv (m. m. I. ÚS 263/09, II. ÚS 676/2016).

19. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd pristúpil k posúdeniu sťažnosti sťažovateľa z toho hľadiska, či okresná prokuratúra dala svojej ústavnej povinnosti zadosť a jeho vecou sa zaoberala zákonom ustanoveným spôsobom.

20. V odôvodnení napadnutého uznesenia č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017, ktorým zamietla sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu povereného príslušníka polície z 5. apríla 2017, okresná prokuratúra v relevantnej časti uviedla:

„Prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Tr. zák. sa dopustí ten, kto protiprávne vnikne, obsadí alebo užíva nebytový priestor iného alebo kto oprávnenej osobe v užívaní nebytového priestoru neoprávnene bráni.

Protiprávne obsadenie je obsadenie domu, bytu alebo nebytového priestoru, vykonané proti vôli oprávnenej osoby. Protiprávne užívanie je možné definovať síce ako oprávnené vniknutie, avšak zotrvanie v ňom je v rozpore s vôľou oprávnenej osoby.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného je zrejmý účel [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] dostať sa do priestorov podporného pohrebného združenia a žiadna okolnosť pomenovaná v trestnom oznámení, prípadne v sťažnosti oznamovateľky, nenasvedčuje tomu, že by z iných dôvodov mali tieto osoby v úmysle zotrvať v priestoroch združenia, prípadne tieto priestory pre takýto iný účel obsadiť.“

21. Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že nie je súčasťou sústavy orgánov činných v trestnom konaní, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (pozri čl. 124 ústavy). Cieľom uplatňovania právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrane práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

22. Výhrada sťažovateľa v podstate spočíva v tom, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní (teda aj okresnej prokuratúry) nebolo vyhovené jeho trestnému oznámeniu, a teda nedošlo k začatiu trestného stíhania za sťažovateľom v trestnom oznámení opísaný skutok. Rozhodnutie okresnej prokuratúry pritom považuje za nezákonné, nedostatočne odôvodnené, nezohľadňujúce jeho argumenty a prijaté v rozpore s objektívnymi skutočnosťami.

23. Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry vyplýva, že sa sťažnosťou sťažovateľa proti rozhodnutiu povereného príslušníka polície z 5. apríla 2017 zaoberala, vyhodnotila ju a rozhodla o nej. Po oboznámení sa so zistenými okolnosťami okresná prokuratúra stručne, ale jasne uviedla, ktoré okolnosti daného prípadu bránili jeho posúdeniu ako trestného činu (chýbajúci úmysel osôb označených za páchatel'ov zotrvať v priestoroch sťažovateľa).

24. Absenciu obligatórneho znaku skutkovej podstaty trestného činu je skutočne potrebné vnímať ako legitímny dôvod odmietnutia trestného oznámenia. Preto podľa názoru ústavného súdu napadnuté rozhodnutie okresnej prokuratúry nemožno hodnotiť ako ústavne nekonformné. Výklad a aplikáciu príslušných zákonných ustanovení okresnou prokuratúrou je potrebné považovať za súladné s ich znením, zmyslom a účelom. Odôvodnenie rozhodnutia reflektuje jeho výrok, je logické, založené na racionálnych úvahách, bez vnútorných rozporov. Zo strany ústavného súdu si teda napadnuté uznesenie nevyžaduje žiadnu korekciu.

25. Možno konštatovať, že okresná prokuratúra si splnila povinnosť vyplývajúcu jej z ústavnoprávneho príkazu postupovať a rozhodnúť vo veci pri súčasnom zachovaní a rešpektovaní základných práv a slobôd sťažovateľa.

26. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresnej prokuratúry nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor okresnej prokuratúry svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov orgánov verejnej moci, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor okresnej prokuratúry iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu orgánom verejnej moci by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad okresnou prokuratúrou takéto nedostatky nevykazuje.

27. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že medzi označeným uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 169/17/8808-3 z 11. mája 2017 a namietaným porušením základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy chýba príčinná súvislosť, preto nemohol inak, iba sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

28. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ svoju porušenie základného práva podľa v čl. 16 ods. 1 ústavy v podstate spája s porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. jeho porušenie odvodzuje od porušenia ustanovením čl. 46 ods. 1 ústavy zakotvených ústavnoprávnych princípov. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na inú právnu ochranu, nemohlo dôjsť v takomto prípade ani k porušeniu základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2018